

Puolustusvaliokunta

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2027—2030 (VNS 3/2026 vp): Asia on saapunut puolustusvaliokuntaan lausunnon antamista varten valtiovarainvaliokunnalle. Määräaika: 22.5.2026.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- budjettineuvos Marko Synkkänen, valtiovarainministeriö
- talousjohtaja Kristiina Olsson, puolustusministeriö
- ylitarkastaja Kalle Mattila, Pääesikunta

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- Puolustus- ja Ilmailuteollisuus PIA ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

(1) Saadun selvityksen mukaan valtioneuvoston julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2027–2030 huomioidaan Suomen puolustuksen toimintaympäristön muutos. Keskeisinä taustasyinä ovat Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Venäjän sotilaallisen voiman kasvu sekä Nato-jäsenyyden mukanaan tuomat uudet velvoitteet. Valiokunta toteaa, että Suomen puolustus perustuu jatkossakin vahvaan kansalliseen puolustuskykyyn, yleiseen asevelvollisuuteen ja koko maan puolustamiseen. Samalla Suomi osallistuu täysimääräisesti Naton yhteiseen puolustukseen ja pelotteeseen.

(2) Muuttuneen uhkaympäristön lisäksi Suomen puolustukseen kohdistuu uusia vaatimuksia paitsi Nato-jäsenyyden myös Yhdysvaltojen mahdollisesti vähenevän roolin Natossa sekä vastuun eurooppalaisille liittolaisille siirtymisen vuoksi. Valiokunta toteaa, että Nato-jäsenyys ei vähennä kansalliselle puolustukselle asetettuja vaatimuksia. Saadun selvityksen mukaan

Valiokunnan lausunto PuVL 8/2026 vp

Puolustusvoimien näkökulmasta puolustusmenojen kehykset on mitoitettu uhka- ja tarveperusteisesti, ja niitä pidetään tarpeellisina Puolustusvoimien tehtävien ja tavoitteiden täyttämiseksi.

Naton puolustussuunnitteluprosessi

(3) Naton puolustussuunnitteluprosessin kautta jäsenmaille asetetaan suorituskykytavoitteita liittokunnan yhteisten vähimmäisvaatimusten saavuttamiseksi. Euroopan konventionaalisen pelotteen ja puolustuksen vahvistamiseen kohdistuvat vaatimukset kasvavat nopeasti sekä määrällisesti että ajallisesti. Valiokunta toteaa, että eurooppalaisten Nato-maiden intressissä on vahvistaa Naton eurooppalaista pilaria mahdollisimman nopeasti. Tämä edellyttää muun muassa puolustusteollisuuden tuotantokapasiteetin määrätietoista vahvistamista myös yhteistyössä Ukrainan kanssa.

(4) Suomi on sitoutunut Naton Haagin huippukokouksessa vuonna 2025 yhteisesti määritettyyn puolustusmenotavoitteeseen, jonka mukaan puolustukseen ja turvallisuuteen liittyvät menot nostetaan viiteen prosenttiin bruttokansantuotteesta vuoteen 2035 mennessä. Tästä 3,5 prosenttia kohdistuu varsinaisiin puolustusmenoihin ja 1,5 prosenttia laajempiin turvallisuus- ja puolustusinvestointeihin.

(5) Saadun selvityksen mukaan Suomi ylittää jo nyt Naton tavoitteen jälkimmäisen kategorian osalta, sillä turvallisuus- ja puolustusinvestointien taso on vuosittain noin 2,4 prosenttia. Tarkastelussa huomioidaan tällöin kokonaisturvallisuuden ja kokonaismaanpuolustuksen menoja siten, että tähän kokonaisuuteen luettavat menot ovat Naton kriteerien mukaisia.

(6) Kehyspäättöksen mukaisesti Puolustusvoimien määrärahoja kasvatetaan asteittain siten, että vuonna 2030 Naton määritelmän mukaiset puolustusmenot ovat arviolta 3,2 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Naton laskentamallissa puolustusministeriön päaluokan menojen lisäksi puolustusmenoihin lasketaan mukaan myös sotilaseläkkeet, Rajavartiolaitoksen menot sekä sotilaallisen kriisinhallinnan menoista ulkoministeriön maksamat palkat. Nämä nostavat puolustusmenoja noin miljardilla eurolla. Euromääräisesti puolustusministeriön hallinnonalan menot kasvavat noin 6,7 miljardista eurosta vuonna 2027 noin 9,2 miljardiin euroon vuoteen 2030 mennessä.

Lisäresurssien kohdentaminen

(7) Lisäresursseja kohdistetaan erityisesti Puolustusvoimien toimintamenoihin, materiaalihankintoihin, henkilöstön lisäämiseen, kertausharjoituksiin sekä materiaalin kunnossapitoon ja varautumiseen. Puolustusvoimien toimintamenoihin osoitetaan kehyskaudella yhteensä 670 miljoonaa euroa lisää, ja puolustusmateriaalihankintojen hankintavaltuuksia kasvatetaan lähes 1,4 miljardilla eurolla. Kehyspäättöksen merkittävimmät määrärahalisäykset Puolustusvoimien toimintamenoihin ja puolustusmateriaalihankintoihin painottuvat vuosille 2029 ja 2030.

(8) Puolustusvoimien toimintamenojen ja puolustusmateriaalihankintojen voimassa olevat tilausvaltuudet ovat kehyskaudella yhteensä noin 11,7 miljardia euroa. Kehyskaudella

Valiokunnan lausunto PuVL 8/2026 vp

suunnitellaan lisäksi uusia tilausvaltuuksia yhteensä noin 6,4 miljardin euron arvosta siten, että hankkeet jatkuvat vuoteen 2036 asti.

(9) Valiokunta korostaa tarvetta vahvistaa varautumisen ja valmiuden resursseja. Droonien harhautuminen Suomeen on osoittanut, että tämän kysymyksen hoitamiseen on osoitettava kiireellisesti lisäresursseja, myös väestön oikea-aikaisen tiedottamisen varmistamiseksi. Valiokunta katsoo, että tiivis yhteistyö Ukrainan kanssa droonitorjunnan kehittämisessä tukee sitä, että Suomessa on käytettävissä ajantasaisin tietotaito ja osaaminen.

(10) Valiokunta toteaa, että koko ikäluokalle yhteinen kutsuntainfopäivä tarjoaa kaikille nuorille tietoa maanpuolustuksesta. Kutsuntainfopäivän kokeilu käynnistyy Espoossa, Iisalmessa ja Jyväskylässä syksyllä 2026. Kutsuntainfopäivän keskeisenä tavoitteena on vahvistaa nuorten maanpuolustustietoutta, mikä tukee heidän tiedontarpeitaan ja valmistautumistaan kutsuntoihin ja palvelukseen. Valiokunta pitää tärkeänä, että kutsuntainfopäivän valtakunnalliseen laajentamiseen varataan riittävä rahoitus. Valiokunta kantaa myös huolta varusmiesten päivärahojen tasosta.

(11) Puolustushallinnon tulee aktiivisesti yhteistyössä puolustusteollisuuden kanssa hyödyntää EU:n ja NATO:n kautta saatavissa olevia rahoitusmekanismeja. Erityisen tärkeää on varmistaa, että hankehakuihin on riittävästi henkilöstöä. Valiokunta huomauttaa, että Suomen verrokkimaissa hakuprosesseihin käytetään huomattavia henkilöstöresursseja, mikä osaltaan edesauttaa hauissa menestymistä.

Ukraina-tuki

(12) Suomi jatkaa Ukrainan tukemista puolustusmateriaalin ja koulutuksen osalta. Valiokunta korostaa, että Ukrainalle luovutettu kalusto on korvattava Puolustusvoimille täysimääräisesti, jotta kansallinen puolustuskyky ei heikkene. Kehyksessä on varauduttu sekä aiemmin annetun materiaalituen kompensointiin että tuen jatkumiseen tulevana vuosina.

(13) Ukrainan tukeminen ei ole ainoastaan tukea hyökkäyksen kohteeksi joutuneelle valtiolle, vaan samalla investointi Suomen ja Euroopan turvallisuuteen. Ukrainan kyky puolustautua Venäjän hyökkäystä vastaan heikentää Venäjän sotilaallista toimintakykyä, tukee Euroopan vakautta ja vahvistaa sääntöpohjaista kansainvälistä järjestystä. Suomen turvallisuusedun mukaista on, että Ukraina kykenee puolustamaan suvereniteettiaan ja alueellista koskemattomuuttaan.

Kotimaisen puolustusteollisuuden merkitys

(14) Valiokunta korostaa kotimaisen puolustusteollisuuden strategista merkitystä osana Suomen kokonaisturvallisuutta ja huoltovarmuutta. Valiokunta katsoo, että Suomella on oltava riittävän laaja-alainen kotimainen puolustusteollinen perusta, jotta kriittisten suorituskykyjen ylläpito, materiaalin kunnossapito, korjaus, täydennykset ja tuotanto voidaan turvata myös poikkeusoloissa ja tilanteissa, joissa kansainväliset toimitusketjut häiriintyvät.

Valiokunnan lausunto PuVL 8/2026 vp

(15) Ukrainan sota on osoittanut konkreettisesti, kuinka nopeasti puolustusmateriaalia kuluu korkean intensiteetin sodankäynnissä ja kuinka ratkaisevia oma tuotantokyky sekä eurooppalaisen puolustusteollisuuden kapasiteetti ovat pitkäkestoisen kriisinsietokyvyn kannalta. Valiokunta pitää välttämättömänä, että kotimaisen puolustusteollisuuden toimintaedellytyksiä vahvistetaan pitkäjänteisesti sekä kansallisen puolustuskyvyn että huoltovarmuuden turvaamiseksi. Valiokunta pitää erittäin hyvänä puolustusministeriön huhtikuussa 2026 käynnistämää selvitystä siitä, voitaisiinko ohjuksia alkaa tuottaa Suomessa.

(16) Valiokunta kiinnittää huomiota korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen (259/2026) sotilaallisen huoltovarmuuden merkityksestä. Korkein hallinto-oikeus linjasi, että suorahankintoja voidaan perustella Suomen keskeisten turvallisuusetujen turvaamisella.

MPK:n sekä maanpuolustus- ja perinnejärjestöjen toiminnan rahoitus

(17) Maanpuolustus- ja veteraanijärjestöjen toiminnan tukemisen määräraha nousee 2,3 miljoonalla eurolla vuodessa, jolloin kokonaismääräraha on jatkossa noin 11,3 miljoonaa euroa. Lisäys toteutetaan siirtämällä määrärahaa puolustusmateriaalimomentilta, ja puolustusministeriö kohdentaa lisäyksen valtionavustuksena Maanpuolustuskoulutusyhdistyksen kasvaneisiin kustannustarpeisiin.

(18) Valiokunta pitää erittäin myönteisenä sitä, että tällä järjestelyllä turvataan MPK:n toiminnan kannalta riittävä ja ennakoitava rahoitus, mikä poistaa viimein vuosittaisen epävarmuuden toiminnan kestävän rahoituspohjan osalta. Valiokunta korostaa, että MPK:n toiminta on erittäin kustannustehokas tapa ylläpitää ja kehittää reserviläisten osaamista sekä tarjoaa muille kuin reserviläisille merkittävän väylän osallistua kokonaismaanpuolustukseen.

(19) Valiokunta korostaa maanpuolustus- ja perinnejärjestöjen merkitystä suomalaisen maanpuolustustahdon ylläpitämisessä, veteraaniperinnön vaalimisessa sekä historiallisen kokemustiedon siirtämisessä nuoremmille sukupolville. Toiminnan turvaaminen on tärkeää myös kansallisen yhtenäisyyden ja kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. Nykyisin vuosien 1939–1945 sotiemme veteraanijärjestöjen työtä jatkava Tammenlehvän Perinnesäätiö on suomalainen säätiö, jonka tehtävänä on sotaveteraaniperinteen vaaliminen, veteraanien työn tunnetuksi tekeminen sekä veteraaniperinnön siirtäminen tuleville sukupolville.

(20) Puolustusvaliokunta on johdonmukaisesti korostanut tarvetta kehittää kriisinhallinta- ja nykyisin myös ulkomaanoperaatioiden veteraanien tukijärjestelmää nykyistä selkeämmäksi ja paremmin koordinoituksi. Erityisesti vakavasti vammautuneiden osalta valiokunta on pitänyt välttämättömänä, että tuki, kuntoutus ja palveluohjaus ovat helposti saavutettavia ja pitkäjänteisesti järjestettyjä. Tässä suhteessa veteraanikeskuksen perustaminen on keskeinen hanke.

Yhteenveto

(21) Vaikka julkisen talouden näkymät ovat haastavat, turvallisuudesta huolehtiminen on valtion perustehtävä. Samalla on tärkeää käydä avointa keskustelua siitä, miten rajalliset resurssit kohdennetaan kestävällä ja oikeudenmukaisella tavalla. Maanpuolustukseen tehtävät panostukset

Valiokunnan lausunto PuVL 8/2026 vp

ovat osa Suomen kokonaisturvallisuutta, johon kuuluvat myös toimivat julkiset palvelut, huoltovarmuus ja yhteiskunnallinen vakaus.

(22) Valiokunta katsoo, että kehyspäättös osoittaa Suomen puolustuspolitiikan painopisteen olevan muuttuneessa turvallisuusympäristössä varautumisen, valmiuden ja sotilaallisen suorituskyvyn nopeassa vahvistamisessa. Valiokunta pitää tärkeänä, että puolustusresurssit mitoitetaan pitkäjänteisesti uhka- ja tarveperusteisesti siten, että Puolustusvoimat kykenevät vastaamaan sekä kansallisiin että liittokunnan puolustuksesta johtuviin velvoitteisiin.

(23) Valiokunta korostaa, että puolustuskyky ei perustu pelkästään kalustoon, vaan erityisesti osaavaan ja riittävään henkilöstöön. Turvallisuusympäristön muutokset, Puolustusvoimien kasvavat tehtävät ja teknologian kehittyminen korostavat henkilöstön osaamisen ja määrän merkitystä. Henkilöstön riittävyys on välttämätöntä koulutuksen, valmiuden ylläpidon ja puolustuskyvyn uskottavuuden kannalta.

(24) Valiokunta korostaa, että Suomen maantieteellinen sijainti Euroopan unionin ja Naton itärajalla sekä pitkä yhteinen maaraja Venäjän kanssa asettavat Suomen turvallisuudelle erityisiä vaatimuksia. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa on osoittanut, että sotilaallisen voiman käyttö osana valtioiden välistä politiikkaa on jälleen todellinen ja välitön turvallisuuspoliittinen uhka Euroopassa. Suomen on kyettävä uskottavasti huolehtimaan omasta puolustuksestaan kaikissa tilanteissa sekä osana liittokunnan yhteistä puolustusta.

(25) Uskottava puolustuskyky muodostaa Suomen turvallisuuden keskeisen perustan ja ennaltaehkäisevän pelotteen. Puolustuskyvyn ylläpitäminen ja vahvistaminen vähentävät Suomeen kohdistuvan sotilaallisen painostuksen, voimankäytön tai sillä uhkaamisen riskiä. Muuttuneessa turvallisuusympäristössä puolustukseen tehtävät investoinnit ovat välttämättömiä kansallisen turvallisuuden, alueellisen koskemattomuuden ja yhteiskunnan toimintakyvyn turvaamiseksi.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Puolustusvaliokunta esittää,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Valiokunnan lausunto PuVL 8/2026 vp

Helsingissä 21.5.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

varapuheenjohtaja Mikko Savola kesk
jäsen Otto Andersson r
jäsen Miko Bergbom ps
jäsen Timo Furuholm vas
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Hanna Holopainen vihr
jäsen Riitta Kaarisalo sd
jäsen Mika Kari sd
jäsen Pauli Kiuru kok
jäsen Jani Kokko sd
jäsen Jarno Linnell kok
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Hanna Räsänen kesk
jäsen Paula Werning sd
varajäsen Sari Tanus kd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Heikki Savola

Valiokunnan lausunto PuVL 8/2026 vp Eriävä mielipide

Eriävä mielipide

Perustelut

Venäjän hyökkäys Ukrainaan on muuttanut Suomen ulko- ja turvallisuuspoliittista asemaa ja koko Euroopan turvallisuustilannetta merkittävästi ja pitkäkestoisesti. Vasemmistoliitto jakaa puolustusvaliokunnan näkemyksen siitä, että Suomen ja Naton puolustuksen toimintaympäristö on epävakaa ja että Venäjä on pitkäaikainen ja vaikeasti ennakoitava uhka, johon on varauduttava. Vasemmistoliiton mielestä Suomen on jatkettava aktiivisesti Ukrainan tukemista ja auttamista. Sodan pitkittyessä ukrainalaiset tarvitsevat solidaarisuuttamme enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Suomen ja EU:n on tehtävä kaikkensa, jotta Ukrainaan saataisiin rauha ehdoilla, jotka Ukraina voi hyväksyä.

Vasemmistoliitolle Suomen ja suomalaisten turvallisuus on tärkeä prioriteetti. Suomi on pitänyt huolta omasta puolustuksestaan ja niin meidän on tehtävä jatkossakin. On selvää, että nykyisessä turvallisuustilanteessa Suomen ja Euroopan on panostettava puolustukseen ja korjattava vallitsevia puutteita. Vasemmistoliitto ei kuitenkaan sitoudu Naton Haagin huippukokouksessa asettamaan puolustusmenositoumukseen ja on tuonut tämän kannan esiin jo puolustuspoliittisen selonteon yhteydessä. Prosentteihin lukkiutumisen sijaan oleellisempaa on se, miten rahat käytetään, mihin meillä on varaa ja mikä on kulloistenkin panostusten yhteiskunnallinen vaikutus.

Naton Haagin huippukokouksessa uudeksi puolustusmenositoumukseksi asetettiin 5 prosenttia suhteessa bruttokansantuotteeseen. Sitoumuksesta 3,5 prosenttia on niin sanottuja suoria puolustusmenoja ja 1,5 prosenttia muita puolustukseen liittyviä menoja. Sitoumuksen takarajaksi asetettiin vuosi 2035. Maamme hallitus on aiemmin linjannut kansallisten puolustusmenojen kasvattamisesta 3 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä. Nyt julkisen talouden suunnitelmassa hallitus nosti samaista tavoitetta 0,2 prosentilla 3,2 prosenttiin. Tämä kasvattaa puolustusmenoja käynnissä olevan vuoden tasosta vuoteen 2030 mennessä yhteensä 2,7 miljardilla eurolla. Julkisen talouden suunnitelma osoittaa kuitenkin myös sen, että Orpon hallitus on epäonnistunut talouspolitiikassaan täydellisesti ja valtiontalouden vuosittainen alijäämä vain kasvaa tulevina vuosina ja aiheuttaa suuria haasteita tulevalle hallitukselle. Heikko taloudellinen tilanne ja hallituksen epäonnistunut talouspolitiikka eivät luo perusteita hallituksen omaehtoiselle ratkaisulle kiihdyttää puolustusmenotason nostoa aiemmin linjatusta.

Suomalaisten turvallisuudesta huolehtimiseen vaaditaan myös muita toimia kuin aseellisesta puolustuksesta huolehtiminen. On tärkeää, että huolehdimme esimerkiksi suomalaisten mielenterveydestä, terveydenhuollosta ja toimeentulosta - nuorten uskosta tulevaisuuteen. Aikana, jolloin ilmassa on epävarmuuksia ja uhkia korostuu myös yhteiskuntamme sosiaalinen yhtenäisyys ja luottamus. Ilman hyvinvoivaa kansaa ei ole turvallisuuden tunnetta tai vahvaa maanpuolustustahtoa, joka on puolustuksemme perusta. Orpon hallitus on tehnyt epäoikeudenmukaisia leikkauksia suomalaisten arkeen niin palveluiden kuin toimeentulon osalta. Vasemmistoliitto huomauttaakin, että puolustuksen rahoittamista ei voi kytkeä irti politiikan muilta sektoreilta ja painottaa, että eriarvoistava talouspolitiikka vaikuttaa heikentävästi kokonaisturvallisuuteen.

Valiokunnan lausunto PuVL 8/2026 vp
Eriävä mielipide

Mielipide

Edellä esitetyn perusteella ehdotamme,

että valtiovarainvaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 21.05.2026

Timo Furuholm / Vas.